

De langetermijnsenario's van de WLO mobiliteit: rustige hoofdwegen en spannende zijpaden

Hans Hilbers – PBL – hans.hilbers@pbl.nl
Daniëlle Snellen – PBL – danielle.snellen@pbl.nl
Gerbert Romijn – CPB – romijn@cpb.nl

Bijdrage aan het Colloquium Vervoersplanologisch Speurwerk
19 en 20 november 2015, Antwerpen

Samenvatting

In het paper, dat pas na de officiële verschijning van de achterliggende studie rond 1 december gepubliceerd mag worden, presenteren we de uitwerking van nieuwe langetermijnsenario's voor de binnenlandse personenmobiliteit. Deze verkennen de mogelijke ontwikkeling van de mobiliteit van personen tot 2050 bij een hoog en laag scenario. Aangegeven wordt wat de bijdrage van de verschillende onzekerheden hier aan, hoe ze doorwerken op infrastructuurgebruik, congestie en bereikbaarheid en wat betekenen ze voor energiegebruik, emissies en verkeersveiligheid. De scenario's voor personenmobiliteit maken deel uit van een grotere studie bestaande uit zes modules (demografie, macro-economie, klimaat & energie, regionale ontwikkeling, mobiliteit (inclusief goederen en luchtvaart) en landbouw) die samen de *Welvaart en Leefomgeving* 2 scenario's vormen (WLO2). De resultaten van de module regionale ontwikkeling zijn terug te vinden in een ander paper op dit CVS (Ritsema van Eck et al 2015).

In de studie zijn twee rustige referentiescenario's uitgewerkt. Het hoge scenario heeft, vergeleken met het lage scenario, meer bevolkingsgroei, meer economische groei, meer technologische ontwikkeling, een sterkere concentratie in de Randstad en de steden en meer internationaal klimaatbeleid. Met gevoeligheidsanalyses is verkend wat de gevolgen zouden kunnen zijn van versnelde introductie van automatisch rijden, een veel vergaander internationaal klimaatbeleid, een andere ruimtelijke verdeling, meer impact van ICT-ontwikkelingen en de deeleconomie.

Het uiteindelijke paper zal op beknopte wijze beschrijven welke drijvende krachten van invloed zijn op de toekomstige mobiliteitsontwikkeling, welke keuzes er gemaakt zijn voor de referentiescenario's en wat de resultaten zijn in termen van autobezit, mobiliteit naar vervoerwijze, congestie en bereikbaarheid. Ook worden de resultaten van de gevoeligheidsanalyses op hoofdlijnen beschreven.

Tijdens de presentatie op het CVS zullen de resultaten wel getoond en besproken worden.

1. Inleiding

Om Nederland klaar te maken voor de toekomst moeten er nu besluiten worden genomen. De effecten van een besluit zijn in grote mate afhankelijk van de onzekere toekomstige ontwikkeling van Nederland. Een goed beeld van die onzekere toekomst(en) is nodig om voor verstandige besluitvorming. Daarom hebben het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Planbureau (CPB) in de studie Welvaart en Leegomgeving 2 (WLO2) scenario's ontwikkeld. De centrale vraag in de module personenmobiliteit is hoe die zich in Nederland in de komende 35 jaar zou kunnen ontwikkelen onder invloed van een diverse set aan ontwikkelingen en onzekerheden.

De scenario's brengen in kaart hoe omgevingsfactoren zoals bevolkingsamenstelling, (internationale) economische ontwikkeling, ruimtelijke verdeling van woon- en werklocaties, technologische ontwikkelingen en het consumptiepatroon en energieverbruik van burgers en bedrijven in hun onderlinge samenhang leiden tot ontwikkeling van de mobiliteit: het bewegen van personen. De studie maakt mogelijke beleidsopgaven en andere relevante verschijnselen zichtbaar en legt de basis voor vervolgstudies gericht op de analyse van beleidsopties en maatschappelijke kosten-baten analyses. Zo beoogt de studie het maatschappelijk debat te ondersteunen. In de scenario's is uitgegaan van een trendmatig beleid: beleid dat aansluit bij het huidige beleid en dat trendmatig voortzet. Op deze manier schetsen de scenario's een beeld van wat kan gebeuren als beleid ongeveer gelijk blijft en niet reageert op ontwikkelingen om deze bij te sturen.

De module personenmobiliteit geeft een bandbreedte aan in mogelijke ontwikkelingen op basis van de belangrijkste relevante omgevingsonzekerheden. Daarvoor zijn twee referentiescenario's ontwikkeld. Deze informatie speelt een belangrijke rol bij de ex-ante-evaluatie van mobiliteitsmaatregelen, bijvoorbeeld met een maatschappelijke kosten-baten-analyse (MKBA). Ook kan worden afgeleid of de omgevingsontwikkelingen er toe leiden dat de beleidsopgaven gaan veranderen. Naast de referentiepaden zijn er diverse gevoeligheidsanalyses uitgevoerd waarin de mogelijke impact is verkend van enkele ontwikkelingen die niet in de basisscenario's zijn opgenomen en tot een ander toekomstbeeld kunnen leiden.

Het volledige paper, dat pas na officiële presentatie van de WLO2 begin december mag worden gepubliceerd, geeft een beknopte samenvatting van de studie. Het beschrijft de kernonzekerheden die een rol spelen voor de toekomst van personenmobiliteit (zie ook Hilbers et al 2014), de keuzes die gemaakt zijn voor de scenario's en de toekomstbeelden die dat oplevert voor 2030 en 2050. De resultaten van zullen op het CVS wel gepresenteerd worden, evenals de resultaten van de module ruimtelijke ontwikkeling (zie Ritsema van Eck et al 2015).

Literatuur

- Hilbers, H., D. Snellen & G. Romijn (2014) De nieuwe WLO. Hoe past een onzekere toekomst in een bruikbare bandbreedte? Bijdrage aan het Colloquium Vervoersplanologisch Speurwerk, 20 en 21 november 2014, Eindhoven.
- Ritsema van Eck, J, C. Huisman & J. van Gemeren (2015) Welvaart en Leefomgeving: vier beelden van de regionale ontwikkeling van Nederland tot 2050. Bijdrage aan het Colloquium Vervoersplanologisch Speurwerk, 19 en 20 november 2015, Antwerpen.